

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr., minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A méltóságos urak.

Arad, április 23.

Legközelebb a törvényhozás második retortáján szűrődik majd át az egyház-politika reformjavaslatok első és legfontosabb része: a kötelező polgári házasság. Erthető érdeklődéssel tekint a magyar nép a született törvényhozókból alakult ezen másik Házra, amely felülbírálni, elvetni, vagy módosítani van jogosítva a kormány által nagy alapossággal előkészített, ő Felsege által előlegesen jóváhagyott s a képviselőház óriási többsége által elfogadott törvényjavaslatot; visszatartani van jogosítva oly reformművet, mely a felekezeti béke, a törvényes állapot fenntartásának szükségessé vált előfeltétele s melyet a magyar nép milliói sürgetnek.

Bizony jó adag anakronizmus van abban, hogy a birtok és a születés jogcímén ilyesmi a XIX-ik század vége felé a képviseletre alapított alkotmány keretében megtörténhessék, de hát egyszerűen van, s ezen változtatni nem lehet, bár nyilvánvaló, hogy ha a méltóságos főrendek a kérdéses törvényjavaslatot leszavaznák az épen nem a nemzet és a kulturális fejlődés érdekében táplált és vallott elvek alapján történnek.

Ezen ferde helyzet konzekvenciáit viselnünk kell, s bár tisztában vagyunk a belőlük származható súlyos bonyodalmak végzetes jelentőségével, mégsem tartjuk időszerűnek és a magyar nemzeti szupremácia érdekében levőnek ebből az alka-

lomból egy olyan törvényhozási faktornak a reformját hangoztatni, mely tisztán az államfentartó elemet és a földbirtokot képviselve, az általános szavazatjog felé tendáló divatos politikai áramlatok és széthúzó nemzetiségi aspirációk ellenére minden körülmények között legkonzervatívabb faktorát, legerősebb védvárát képezi a magyar nemzet hegemoniáját biztosító történelmi jogfolytonosság érvényben maradásának.

De másrésről méltánytalanság is volna az ellenzéki hazug híreszteléseknek fölülve, már eleve elítélő véleményt kockáztatunk a főrendház szabadelvű és hazafias magatartásáról, midőn nyilvánvaló, hogy ezen illusztris testület nagy többsége — ha állása és hagyományainál fogva nem is helyezkedhetik a liberális elvek azon magaslataira, melyet az országos közérzet a törvényhozás körül elfoglal — szívében mégis jó magyar és kifogástalan hazafi, és igen valószínű, hogy a képviselőház óriási többsége által elfogadott s ő Felsege által is jóváhagyott javaslatokhoz a végén mégis hozzá fog járulni.

Eppen azért nyugodtan mérlegelhetjük most, a főrendház döntésének küszöbén, azon esélyeket, melyek az ő magatartásában irányadók lesznek.

Különösen négy momentum az, mely a főrendek körében a reformjavaslatok ellen érvényesül. Az első és legfontosabb a *katholikus főpapságnak* s az azokkal ez alkalomra szövetkezett *feudal-klerikális főuraknak* a fanatizmusig menő agitációja.

Ez az elem engesztelhetetlen, s bizonyára mindent el fog követni arra nézve, hogy a törvényjavaslatokat megbuktassa.

Szintoly engesztelhetetlen, bár szám szerint sokkal jelentéktelenebb frakció azon csoport, mely *Apponyi Albert* gróf *hiveiből áll*. Ezek között már protestáns főurak is vannak. Ők alkotják a felsőház Apponyistáit, kik a *„nemzeti”* párt taktikai felvonulásában a jobb szárnyat képezve, a felsőházban fogják megkísérteni, hogy helyreüssék azon csorbát, mely a fekete gróf és pártja kormányra hivatottságán és kormányképességén esett; ezeknél sincs mit reménykedni abban, hogy akár a hazafias tekintetek sürgető követelményeinek, akár az országos közvélemény súlyának engedve, előbbre tegyék az ország üdvét, mint a nyomorult pártérdeket.

Annál jogosultabb azonban főuri rendünk azon tiszteletreméltó csoportjának hazafias magatartásában reménykedünk, mely hagyományos konzervatív elveinél fogva idegenkedik a valláspolitikai reformok szabadelvű irányzataitól. E csoport tagjai között bizonyára számosan lesznek, kik nem fogják a felelősséget magukra vállalni, hogy egyéni nézeteik rideg fenntartása és érvényesítése által az ország belbékéjének megbontásához s oly intézmények megbuktatásához hozzájáruljanak, melyeknek kiválólag magyar nemzeti szempontból való nagy jelentőségét el nem tagadhatják.

A negyedik tényező, mely a javaslatok ellen talán legerősebb és legfélelme-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A korona elásása Orsován.

A szabadságharc történetének egyik legérdekesebb epizódja Szent István koronájának és a királyi jelvényeknek 1849-ben Orsován történt elásatása. Ebben a történelmi nevezetességű dologban nagy férfiú vett részt: Szemere Bertalan miniszterelnök, Házmán Ferenc államtitkár, Lóródi Ede és Grimm honvédtisztek. E két utóbbi Törökországban pusztult el, Szemere 1869-ben halt meg Párisban. Valamennyiüket Házmán Ferenc élte túl, a ki folyó április hó 9-én fejezte be élete pályáját, 84 éves korában, Budapesten.

A szent korona elásatásának és újra megtalálásának hiteles története még ma sincs megírva.

Házmán Ferenc, az utolsó szemtanu hagyatékában erre vonatkozólag egy becses kéziratra akadtak. Házmán, a ki teljes világ életében igen szűkszavú, zárkózott ember volt, Kornél fiának lediktálta a korona elásatásának hiteles történetét. Ezt az érdekes leírást a *Vasárnapi Ujság* után közöljük itt egész terjedelmében:

„1849. augusztus 12-én érkeztem Orsovára és az ottani vendéglőbe szállottam.

13-án este felé Fokner József ezredes ur hozzám fordult, mint a kit az ott tartózko-

dott menekvők között hivatalos rang szerint hivatottnak vélt, hogy neki tanácsot, illetőleg utasítást adjon. Előadván, hogy Török János őrnagy urtól levelet kapott, melyben tanácsolja, hogy tekintettel arra, hogy az ő csapata az ottani viszonyok és vélelmek folytán a fegyvert lerakni készül, neki is hasonló eljárást tanácsol: kérdést intézett hozzám, vajjon ily körülmények közt mi a teendője.

Figyelmeztettem, hogy a kormány tagjai, kiknek megérkezése minden nap várható, jelen nincsenek. Szerintem kötelessége csapatait védelmi állásban tartani addig, míg a megérkezők felelősségükhöz képest intézkedendnek.

Tudtam, hogy ha Kossuth Lajos kormányzó nem is, Szemere Bertalan és gróf Batthyány Kázmér miniszterek minden esetre Orsovára jönnek.

Augusztus 15-én Szemere Bertalan megérkezett Orsovára s a vendéglőbe szállott, hol a Fokner ezredes urral fentebb érintett találkozást és eredményét be is jelentettem neki.

Augusztus 15-én Szemere Bertalan közléve, hogy egy ládája van tele okiratokkal, melyek a szabadságharc előzményeire vonatkoznak s alapját fogják képezni azon történelmi munkának, melyet megírni szándékozik, miért azon ládát ideiglen is biztonságba helyezni kívánja. Ezt eszközölsébe is vette és úgy hajtotta végre, hogy Lóródi Eduard, Grimm és miután magam részt venni nem

akartam, egy negyediknek segítségével (ki, miután a kérdést kerülni akartam, Hajnik Pál volt Lewerth lehetett) az augusztus 17-ik és 18-ik közötti éjjel a vendéglőtől nem távol eső elhagyott ház egyik szobájában elástam.

Augusztus 18-ikának reggelén Lóródi be-szólott hozzám, felezőltván, hogy kísérem el. Elvezetett azon házhoz, melyet nem ismer-tem, mondván, hogy ott ásták el a fontos iro-mányokat tartalmazó ládát, melyről én már akkor tudtam, hogy a koronát és a koronázás jelvényeit tartalmazza.

Az említett szobába lépve, azonnal észre-vettem, hogy újabb ásatások történtek mit Lóródi is megütözve felismert.

Visszatérve, Szemerével találkoztam és fi-gyelmeztettem, hogy a rejtékhely nem kellő számításal volt megválasztva, a hová oly kincs, mely az országé, el vala rejtendő.

Szemere megkomolyodott. „Tudom, — úgy mond, — mire czélozol: elég aggodal-mam volt már e ládával. Republikánus lé-temre tartalmát úgy is nagyra már nem be-csülhetem, darabokra töröm s a Duna mélyé-be süllyesztem.”

Erre azt válaszoltam: „Most és itt poli-tikai érzésekről és véleményekről nem lehet szó; e láda tartalma a nemzeté. Mit és mi-ként fog nemzetünk határozni a jövőben, nem tudhatjuk; de bármiként fejlessze sorsát az idő, jöhet alkalom, a mikor ez a kincs hidat és zálogot képezhet oly kiegyezésre, melyet

sebb agitációt folytat, az osztályérdekkel kapcsolatos exkluzivitás; ennek már egy kis antiszemita árnyalata is van, s legbuzgóbb hívei a főúri hölgyek bizonyos köre, mely azonkívül hogy a vallási rajongás hatása alatt áll, szörnyűségesnek találja a gondolatot, hogy egyik másik kékvérű épüzdő gazdag zsidó lánnyal kötendő házassági frigynek révén aranyozza meg őseinek kopott czimerét, s borzad attól az eshetőségtől, hogy a jövőben egyszerű államtisztviselő adja össze a házassági frigyre lépő főúri mátkapárt. Ennek a hölgygárdának — mely szintén Apponyiban tiszteli az ő titkos vezérét és prófétáját — agitációja volt első sorban okozója annak, hogy a Tisza-féle keresztény-zsidó házasság évekkal ezelőtt megbukott, s bizonynyára most is mindent elkövettek már az illetők s elfognak követni még ezután, hogy a kötelező polgári házasságot is megbuktassák.

Az sem tetszik bizonyos köröknek, kik egyébként nem tartoznak a haladás ellenségei közé, hogy a miniszterelnöki székhelyen egyszerű polgárember ül, s nem egy főispáni lemondás és dezerczió a szabadelvű pártból, erre a kicsinyes, de el nem tagadható okra vezethető vissza.

Van tehát elég oly ellentétes áramlat, mely a szabadelvű reformok hajóját a zátony felé terelné, de van ezeknek ellenében oly kettős momentum, mely valamennyit ellensúlyozza, s mely az országos közérzetben s a képviselőházban impozáns módon érvényesült. Egy részről ugyanis evidens, hogy a reformjavaslatokat a papok indokolatlanul s Rómából szított renitenciája tette elkerülhetetlenné, és senki sem zárkozhatik el józanul azon meggyőződés elől, hogy e reformok behozatala nélkül sem a törvények tisztelete, sem a lakosság felekezeti békéje többre helyre nem állítható. Ez tehát az igazság hatalmas szava, a tények kéréltetlenségének hangja.

Más részről kétségtelen, hogy az osztályok-, felekezetek- és fajokból álló konglomerátum, mely ma a magyar népet alkotja, csak úgy és akkor olvad egy egységes magyar nemzetté, ha a középkorból fennmaradt válaszfalak ledöntetnek, ez pedig csakis a reformok életbeléptetése által történhetik meg. Ez a szempont

ismét a magyar nemzeti érdek, s ha volt eddig magyar ember az országban, ki ezzel nem volt tisztában, annak szeméit felnyithatta a legutóbb lezajlott karlóczi nagy szerb kongresszus, valamint az oláhok és panszlávok mozgódásai.

Mivel pedig semmi okunk feltenni, hogy a főrendiház többségének sem esze, sem szíve, mivel ellenkezőleg, az általános műveltség magas fokán álló eme testület többségéről okvetlen szupponálnunk kell legalább is annyi politikai belátást, hogy tisztában legyen az iránt, miként a reformjavaslatok visszautasítása esetén azok éppen nem lesznek eltemetve, hanem ellenkezőleg megvalósításukra a magyar nemzet élet-halál harczot fog kezdeni, mely végkifejlesztésében az ellentáborba tisztán a római pápa illetéktelen hatalmi politikájának zsoldosait és a nemzetiségi széthúzó aspirációkat, szóval a haza ügyének kimondott ellenségeit fogja szorítani és feltételeznünk kell a főrendek többségéről, hogy miként ezen tábor ellen a magyar nemzetnek, ha semmivé lenni nem akar, okvetlen győznie kell, és győzni is fog.

Ezen meggyőződések elől a főrendek többsége ki nem térhet, s éppen azért — bár ismerjük az ellenhatás sokféleségét és erejét — nyugodtan várjuk, mint fogunk a méltóságos urak ama javaslatok fellett dönteni, melyeket a nagyságos képviselőház, a tekintetes törvényhatóságok és a tisztelt című magyar nép egyetértőleg sürgetnek.

BEKFÖLD.

Az állami anyakönyvek.

A képviselőház igazságügyi bizottsága Teleszky István elnöke alatt tartott vasárnapi ülésében folytatta az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. 16—26. §-t a bizottság érdemleges módosítás nélkül fogadta el, a 27. §-t pedig akképp szövegezte, hogy minden kétséget kizárólag hangsúlyozva legyen, miszerint az anyakönyvi kivonatokat minden esetben az anyakönyvvezető állítja ki s csak ha az első példány elvesz, legyen kivonat a másodpéldányban is pótlólag kiállítható. A 28—30. §§. elfogadtatván, kapcsolatban a 31. §-al, megállapította a bizottság, hogy a belügyminiszter kifejezetten felhatalmazandó, hogy ott,

hol a viszonyok azt indokolták teszik, külön anyakönyvi hivatalokat állíthat fel, mely esetben a kivonatokért járó díjak az állampénztárba folynak. A 31. §-t akképp módosította a bizottság, hogy az anyakönyvek díjtalanul legyenek betekinthetők, a 35. §-nál pedig kimondotta, hogy az ott felsorolt közintézetekben előforduló bejelentésekre kizárólag az illető intézet előjárósága köteles. A 32., 33. és 36. §§-okat a bizottság érdemleges módosítás nélkül elfogadta. Ezzel a tárgyalás folytatása ma d. e. 11 órára tüzetvén ki, az ülés véget ért.

Kereskedelmi szerződések.

A képviselőház közigazgatási bizottsága a romániai kereskedelmi szerződésről benyújtott jelentésében kiterjeszkedik arra a felíratra is, melyet az országos gazdasági egyesület az Oroszországgal és Romániával kötendő szerződések tárgyában a háznak benyújtott. A bizottság határozottan állást foglal a gazdasági egyesület felíratában kifejtett nézetek ellen.

A közigazgatási bizottság, ugymond a jelentésnek ide vonatkozó igen érdekes része melyet Boros Beni előadó készített, egyáltalán nem helyeselheti a gazdasági egyesület azon törekvését, hogy mezőgazdaságunkat a nagy erőfeszítésekkel megteremtett ipar rovására támogassuk. Nem helyeselhetjük továbbá az egyesület egész felterjesztésén áthúzódó azon felfogást, hogy mezőgazdasági czikkeinket fogyasztó iparunk érdekei ellentétesek a mezőgazdák érdekeivel s ennek folytán az egyesület nézete szerint már elegendő megerősödött iparunktól részben elvonhatjuk eddigi támogatásunkat. Nagy ellentétbe jön itt az egyesület felírata azon általa is kiemelt örömdetes hellyel, hogy megizmosodott iparunk ma az első és legjelentékenyebb fogyasztója mezőgazdasági terményeinknek, mely örömdetes tény mezőgazdaságunkat most már jó részben függetleníttette a szeszélyes külföldi piacoktól. Azokra, miket a gazdasági egyesület malmainkról s ezekkel összefüggőleg az öriési engedéllyel behozott buza kedvezményezéséről felhozott, a bizottság bővebben ki nem terjeszkedhetik, mert ez a román kereskedelmi egyezményről nem függ össze s oly kérdés képez, melyet államkormányunk bármely időben tetszése szerint szabályozhat. A bizottságban különben az a kérdés is szóba hozatott s a felszólalók mindenikének az volt a véleménye, hogy a jelenleg érvényben álló eljárás mezőgazdaságunknak nem csak hogy nincs kára, hanem ellenkezőleg nagy előnyre van. Az állathatározat kívánt fenntartása mellett, hogy homlokegyenestellenkezik az egyesület által is kívánatosnak jelzett szabad kereskedelem elvével, ellenkezik még a védvamos rendszer mellett is kívánatos kölcsönös méltányosság s az államok között szükséges barátságos kereskedelmi viszony irányzatával s csak vámháboru alkalmazásával volna keresztülvihető. Mi csak eléggé számbavehető vámjainkkal s állategészségügyi intézkedéseinkkel védekezhetünk az állatok, illetve a beteg állatok behozatala ellen s e tekintetben az egyezmény érdekeinket és jogainkat elegendőképen megóvjá.

Szociálista zendülés az Alföldön.

H.-M.-Vásárhely, április 23.

Tegnap vér folyt Hódmező-Vásárhely utcáin. Valóságos zendülés tört ki. A szociálista munkások vérszemet kaptak s nemcsak hogy ellentállottak a törvény embereinek, hanem még meg is támadták őket.

A Tisza és Maros szögén nem mai keleti a szociálisták. A mezei munkások különösen Békés-, Csanád- és Csongrádmegyékben nem első ízben lépnek fel merészen a törvényes rend ellen. Két év előtt Csorváson volt összejövetel földesur és mezei munkások között s azóta már többször megújult az Alföldön.

A mezei munkások el vannak árasztva szociálista röpiratokkal. A munkások egyre merészebben lépnek fel vádjakkal és követeléseikkel s a szociálista tanok az utóbbi időben oly dimenziókat öltöttek, hogy a csendőrség legnagyobb éberségére volt szükség,

maga megnyugtatóra felhasználhat, mert Szent István koronája az ország történelmében mindig fontos és nagy szerepet vitt és én annak megsemmisítését szerencsétlenségnek tartanám.

Miután szemere szándékához még mindig ragaszkodott, figyelmeztettem, hogy számosan vannak itt, kikről felteszem, hogy velem együtt annak végrehajtását akadályozni fognak s azért csak az tanácsos, hogy a korona addig bármi rejthelyen biztonságba elhelyeztessék.

„Am legyen, — mondá Szemere, — de már most e ládát azonnal biztosítani kell.”

Ennek következtében Lóródi helyet kerestünk, lehetőleg olyat, a melyre a kulturális fejlemények és változások nem terjednek. Választásunk azon területre esett, a melyen ma a korona-kápolna áll, és azonnal hozzáfogtunk a végrehajtáshoz.

Augusztus 18. és 19-ike közti éjjel a láda közbejöttem nélkül a már említett helyről ki lévén emelve, Szemere neutitscheinka-féle kocsijára tétetett és a vendéglő udvarán, a kocsi ülését képezve, augusztus 20-ig észrevétlenül megmaradt.

Időközben néhány munka-szerszámot szereztvén, gondoskodni kellett, hogy még a kocsinak szüksége is elháríttassék.

A vendéglőben számos menekő között volt Egresy Gábor is, kinek négy lova lévén azokat eladni szándékozott. Beszéltem vele, hogy talán Szemere hajlandó azokat megvenni,

mire felkértem, hogy azokat 20-án reggel próbára nekem átengedje.

20-án reggel én a kocsi hajtását vállalván magamra, Szemere és Lóródi felugrottak a kocsira és a vendéglő kapuján gyorsan hajtottunk. Grimmert a városon kívül a kocsira felvettük és a kitűzött helyre jutottunk.

Meggyőződést szerezvén arról, hogy észrevétlenül a munkához foghatunk, kiástuk a mélyedést és a nehéz ládát beillesztettük. A porhanyó földet felette kiegyenlítetttem és az ott talált növényekkel és száraz ágacskaikkal elleptem azon módon, mint az a körülfekvő területen is észrevehető volt, úgy, hogy midőn azéjjel ment figyelőársaimat visszahívtam, azok egyhangulag elismerték, hogy ásatásnak, vagy földszinváltozásnak nyomát sem látják.

A munka így be lévén fejezve, egymásnak ünnepélyes fogadást tettünk, hogy arról amit itt végrehajtottunk, valamint a helyről ahol az történt senkinek sem szóval, sem írásban közlést nem teendünk és ha közölünk egy vagy több elhalna, az életben maradt gondoskodni fog oly jellemes férfúró, kinek a helyet jelezheti, azon ünnepélyes ígért iránt, hogy ő e titkok fentartásáról lelkiismeretesen fog gondoskodni addig, míg a nemzet alkotmányos önkormányzatát visszanyerendi.

A munkaeszközöket a közellező iszapos patakban elsüllyesztvén, a vendéglőbe visszahajtottunk, ahonnan mint emlékszem augusztus 24-én az országuton elhaladva, az akkor még oláh, illetőleg török földre léptünk.

hogy a nagyobb zavargásoktól megóvja a földmivelő népet.

A titokban szított elégtelenség azonban nem sokat hederített a csendőrségre s tegnap nyitólázadásban tört ki, midőn a szocialisták nál tartott házmotozások alkalmával a szocialisták vezérét, Kovácsot elfogták. Kivonult a katonaság is s a csendőrség, melyet megtámadtak, fegyverét használta. Öt embert lőttek le, s egy közülük a helyszínén meghalt. A külföldről jövő folytonos izgatásoknak megvolt az eredményük. Tegnap délelőtt 9 órakor valóságos szocialista zendülés tört ki. Okot a zendülésre szolgáltatott, hogy a csendőrség az ismertebb szocialistáknál házmotozást tartott s miután számos izgató röpiratot lefoglaltak, a gyanúsabb és nyughatatlanabb elemeket elfogták. Köztük volt Kovács is, a ki a szocialista mezei munkások vezére. A mint a munkások megtudták, hogy nemcsak néhány hívők, de vezérük is fogva van, összegyűltek a városháza elé s követelték az elfogottak szabadon bocsátását. A hatóság támogatva a csendőrség által, a nép követelését megadta.

Ekkor valóságos forradalom tört ki a zajongó munkások között. A városháza környékén levő karókat összeszedték s részben ezekkel, részben kővel a tömeget intézték. A városháza összes ablakait bezúgták, egy csendőrségi Póka nevű kapitányt, kik a zavargók tesendreitették, megsebesítették.

Kivonult a katonaság is a csendőrök segítségével, kik látván a szocialisták egyre merészebb fellépését, a tömeg közé léptek. A sortűzre öt ember esett el. Egy közülük nyomban meghalt négyet pedig haldolva szállítottak el a helyszínéről.

Előtorzta huszárság és sebes vágatással a zajongók közé ugrottak, miközben igen sokan megsebesültek.

Leirhatatlan rémület vett erőt a lakosságon. Az üzleteket nyomban bezárták. Daczára a katonaság erőyes fellépésének, a szocialista mezei munkások nem tágnak s ezerszámra lépik el az utcákat.

A katonaság és a csendőrség nem tágit s egyre-másra kísérik a börtönbe a gyanús egyéneket. Később az izgatott tömeg megjuhászodott, de a pánik a városban nem szűnt.

Oroszára, április 23.

Oroszára a helyzet fenyegető a h.-m. vásárhelyi zendülések hírére.

Tegnapra volt összehíva a szocialista nagygyűlés.

Bodóky főszolgabíró. B.-Csabáról egy század katonaságot kért. Időközben a gyűlés megtartott s ötezer ember gyűlt össze a lóvásártéren.

A gyűlésen Bors Pál a munkásoknak nem nyoloz, hanem 12 órai munkaidőt kívánt. Beszédében kiemelte, hogy a mezei munkások helyzetét az uradalmak perozentes gazdálkodása teszi nyomorulttá. A gazdatisztek szipolyozzák a munkásokat. Kunos Ignác a szocialista-párt megalakítását követeli. Indítványozza, hogy a szervezésre a népgyűlés tizenegy tagu bizottságot küldjön ki. Bodóky főszolgabíró ezt a kérdést nem engedte tárgyalatni. Végül egyhangulag elhatározták, hogy május elsején tüntetnek. Elhatározták továbbá, hogy katonai beavatkozás esetén ellen fognak állani, de erre nem volt szükség, mert katonaság nem jött.

A mozgalom teljesen szervezve van. Ma Csorváson lesz szocia-

lista népgyűlése. A hangulat vidék-szerre izgatott.

KÜLFÖLD.

A bolgár fejedelem kilátásai.

Bécsben mindenkinek feltűnt, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem nevével és anyjával a nagy caroussel alatt a királyi páholyban foglalt helyet. Ez az első eset Ferdinánd trónra lépte óta, hogy Ferencz József királylyal egy páholyban látták. Azt hiszik, hogy a fejedelem az orosz cszárral nemsokára ki fog békülni, a mit a coburgi ház is nagyban előmozdit.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 757.0 milliméter, délután 2 órakor 754.9 milliméter. Mőmérsék: reggel 7 órakor $9^{\circ} + 13.1$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 20.3$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DN. 5. Felhőzet: reggel borult, délután félderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 24. —

Enyhe. — Helyenként csapadék.

A Bittó család kincsei.

— Saját tudósítónktól. —

Sillingya, április 23.

Kujedán Melenti silingyiai lakos egy régi bűnügy nyomaira akadt a silingyiai határban lévő földjének szántása közben. Az ekevas megakad, kicsorbult s felszínre került egy barázda mélységből egy 80 cm. hosszú és 40 cm. széles vasláda.

A leletről nyomban jelentést tett a körjegyzőnél, a ki Kiss Lajos járási főszolgabíróval a helyszínére ment s megállapította a következő tényállást.

A Bittó-család kétszáz ezer forint értékű ékszereit 1847. körül ismeretlen tettesek elrabolták. Az akkor megindult vizsgálat során a gyanu a káros kocsisára irányult a ki a rablás után a büntetéstől való félelmében megmérgezte magát.

A főczinkos halálával a vizsgálat további eredménye meghiusult. Ráday idejében a hatvanas években nagy puhatolások és vizsgálatok folytak, de eredménytelenül. A letartóztatott gyanúsítottak igazolták magukat s még csak a bűnjeleknek sem akadtak nyomára.

A régi bűnügy elaludt, mindenki meg volt győződve arról, hogy a tettesek nyomára már csak a pusztá véletlen valamely kedvező esélye vezethet.

Mintegy két évvel ezelőtt került szőnyegre ismét ez a szenzációs rablási ügy. Akkor jutott ugyanis tudomására Kiss Lajos terno-vai főszolgabírónak, hogy Ternova község határában ismeretlen emberek egy vasládát ástak ki. Nyomoztatta őket, de megint elmaradt a várt eredmény s a vizsgálatnak meg kellett elégednie azokkal a méretekkkel, amelyeket a felásott láda helyéről vettek fel.

A most Silingyiántalált vasláda méretei pontosan meg egyeznek a terno-vai határban felvett méretekkkel, úgy, hogy valószínűnek látszik, mikép a két év előtt Ternován felásott ládát miután tartalmától megfosztották a rablók Silingyián ásták el ismét.

A vizsgálatot szigorúan vezető Kiss Lajos főszolgabíró úgy van meggyőződve, hogy a tettesek közvetlenül a rablás elkövetése után megindult szorgos kutatás miatt féltek a rablott kincseket elértekesíteni s a vasládát, elásták és csak most két év előtt, a mikor azt hitték, hogy az egész ügy feledésbe ment, merték kiásni a ládát s kifosztani tartalmát. Erdekés megemlíteni, hogy a vasládát,

mely már nagyon sokáig volt a földben, egy művésziösen alkalmazott zár díszíti, mely a fedelet tíz helyen kapcsolja az oldalakhoz. A láda vastartalmát leszámítva teljesen értéktelen.

A vizsgálat messzemenő keretben folyik.

HIREK.

Április 24. Kedd. Róm. kath. naptár: György. — Protestáns naptár: György. — Görög-keleti naptár (április 12.): Vasul — A nap két 4 óra 48 perczkor, nyugszik 6 óra 42 perczkor.

Szabadságharcezi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bement díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. Földszint.

Május 6. Az arad-csanádi egyesült vasutak közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felé érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Nagyvárad este 4.35	Nagyvárad este 8.45
Gyórszónat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.55
Személyvonat d. e. 11.25	Személyvonat d. u. 3.50
Személyvonat este 9.45	Gyórszónat este 6.57
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.55	Vv. Radna-Lippa r. 7.—
Radna-Lippa d. u. 2.25	Személyvonat este 3.45
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Személyvonat reggel 6.25	Személyvonat reggel 9.44
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat este 3.45
Személyvonat d. u. 5.58	Személyvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 7.05
Vegyesvonat d. u. 4.25	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncs felé:</i>	<i>Gurahoncs felé:</i>
Személyvonat reggel 6.30	Személyvonat reggel 8.08
Személyvonat d. u. 5.15	Személyvonat este 6.52

Az első alföldi iparvasút részvénytársaság megalakulása.

Az arad-csanádmegyeri birtokos-osztály mezőgazdaságunk fellendülése érdekében évről-évre a legnagyobb tevékenységet fejt ki.

E téren az arad-csanádi egyesült vasút részvénytársaságnak is nagy érdeme van, melynek igazgatósága mindenben a legnagyobb készséggel nyújt segédkezet a birtokos osztálynak.

Az arad-csanádi vasút fennállása óta a két vármegye közgazdasága, iparát és kereskedelmét nemcsak jelentékenyen emelte, hanem annak igen jó piacot szerzett. A részvénytársaság vasutjával két vármegye csaknem minden egyes községe be van hálózva.

Az arad-csanádmegyeri birtokos-osztály karöltve az arad-csanádi vasuttal, jelenleg megteremtette az első alföldi iparvasut-részvénytársaságot százezer forint alaptőkével.

A részvénytársaság tegnap alakult meg.

A keskenyvágányú iparvasut hálózata az arad-csanádi vasutak kovács-házi pályaudvarából indul ki és végállomása a kunágotai pusztá lesz.

Az új iparvasut iránt már is roppant nagy érdeklődés mutatkozik a két testvérvármegye lakosai körében.

A vasut kiépítése még nagyobb lendületet fog adni mezőgazdaságunknak. Amennyiben az összes tanyákat érinteni fogja, a melynek eddig nem volt vasuti összeköttetése.

A részvénytársaság iparvasutja 18 kilométer hosszúra fog épülni.

Az érdekelt birtokos osztályt az első iparvasut részvénytársaság megalakítására, mely ma egyedüli az egész Magyarországon, ama cél vezette, hogy jövőre nagyobb gondot fordíthasson a repáttermelésre s így még az idén építendő czu-

korgyárral az összeköttetést létesíthesse.

Az iparvasut részvénytársaság alakuló közgyűlésén az igazgatóság tagjainak megválasztotta Boro s Beni országgyűlési képviselőt, Nagel Vilmos, Biró Albert, Purgly Lajos, Purgly László és ifj. Sármezey Antal nagybirtokosokat.

— Waldstädten báró táborsernagy Aradon. Nagyszabásu hadgyakorlata lesz a napokban az aradi 33-ik gyalogezrednek. Waldstädten báró táborsernagy, hadtestparancsnok ma Aradra érkezik, hogy az ezredet megsemlélje. Ez alkalommal részt vesz a hadtestparancsnok a nagyszabásu hadgyakorlaton, melyet a zádorlaki síkon tartanak meg. A hadtestparancsnokot a vasutnál az egész tisztikar várni fogja a tiszteletére banket lesz.

— Földtani ásatások. A magyar királyi földmívelésügyi miniszter tudata a vármegyével, hogy Inkei Béla m. kir. főgeológ és Treisz Péter segédgeológ ez évben Arad megyében fog földtani ásatásokat végezni.

— Gözhajózás a Maroson. A meder-szabályozási munkákat tovább folytatják a viziut egész vonalán. Tegnap a miniszter megszüretésére Paulinál újra belefogtak a hajózás érdekében szükségessé vált pótmunkálatokhoz, most már egyhuzamban be is fejezik a nagy viziműnek ezt a csoport részét. A Makó és Szeged közötti vonalon eszközölt nagyszabásu felmérések részeinek a térképen való egységes összeillesztésén most dolgozik az aradi kir. folyammérnöki hivatal. A szabályozási műveletek menetét és a vonalak pontos határréseit állapítják meg minuciózus pontossággal, azután a teljesen befejezett tervmutatót a jelentésekkel kapcsolatosan felküldik a minisztériumhoz.

— Közgyűlés a szomszédban. Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága tavaszi rendes közgyűlést május hó 7-én és esetleg következő napjain fogja megtartani. Ezen alkalommal fog a megüresedett főpénztárnoki állás is betölteni.

— Az alföldi műút közigazgatási bejárása. Egy bizottság kezdte meg a nagy alföldi állami műút közigazgatási bejárását. A miniszter megbízásából Abonyi Emil, Landau Gusztáv miniszteri tanácsos tagjai a bizottságnak, kikhez Szegedről Reöck Iván, Raiss Ernő és Fromm Miklós kir. főmérnökök, továbbá Regdon Géza kir. mérnök csatlakoztak kísérettel. A bizottság bejárta a Bács-, Pest- és Csongrádmegyében kiépült vonalat, Csongrádmegye felső határáig. Tegnap a bejárat Szolnok felé folytatták.

— Aradváros villamos világítása. Aradváros villamos világításának pályázati hirdetményét és feltételeit már közölték az angol és francia lapok. Valószínű, hogy már legközelebb több pályázat fog érkezni Aradváros tanácsához.

— Aradi építész sikere. Reppmann Gyula, fiatal aradi építész a tót-bányai evangélikus templom pályázatán próbatervével a 200 forintos első díjat megnyerte. A templom goth-stylben van tartva, egy 52 méteres toronnyal, a templom hajójának beső magassága 20 méter. A templom építésére 20.000 forint van előirányozva.

— Árlejtések a városnál. A gazdasági szék által javaslatba hozott és a tűzoltó felszerelések kiegészítésére beszerzendő két vasbordóra az árlejtés folyó hó 30-án és a Tőköllyi-téren a román templom előtti aszfalt-járda elkészítésére május 7-én fog megtartatni, a melyre a pályázók figyelmét felhívjuk.

— A szárazér bejárása. Kállay szárazéri minisiteri biztos elrendelte a szárazér bejárását a megbízta a bejárással Füzeseszy Kálmán társulati igazgatót, a ki a társulati mérnökkel tegnap a csatornának Pécskától

Aradig terjedő szakaszát vizsgálták meg. A bejárást ma a megyében folytatják.

— Oláh népgyűlés. Az aradmegyei oláhoknak most jutott eszökbé tüntetni a polgári házasság ellen, mikor a képviselőházban már keresztül ment a törvényjavaslat. A gyűlést május 3-ikára hívták össze Aradra a „Fehér kereszt” nagytermébe. A nagygyűlés élén állnak Mangra Vazul, dr. Popa György, dr. Szencsu Aurel, dr. Pop C. István ismert dákóoláh agitátorok, Boksán Mózes g. kel. esperes. Teleszku g. kath. plébános, Oláriu Vazul lelkész, dr. Trailescu János th. tanár, Popovici Dénes és Trutia Péter.

— Legmagasabb kitüntetés. Erzsébet királyné legmagasabb kitüntetésben részesítette lögerpatonyi Hervay Kálmáné Kövér Paulina urnót, a vörös kereszt egyesület battonyai főjének vezetéke körül tanusított fardozásaiért. Gyönyörű díszoklevél jött a királynétől sajátkezű aláírásával ellátva, melyben Hervaynénak az egylet körül tanusított emberbaráti és hazafias működését tudomásul veszi és kiváló érdemeiért köszönetét nyilvánítja.

— Kéjvonat Monyászára. Wencshaim Frigyes gr. Monyásán az idén ismét nagyobb újításokat eszközölt. A fürdő előtti gyönyörű tért, valamint a halastó környékét parkírozattatta. A fürdővendégek befogadására egy második szállodát épített. A monyászi fürdő május 1-én nyílik meg. E hó 22-től kezdve Aradról naponta kétszer; reggel és délután lehet közlekedni az arad-csanádi vasut vonalán Monyászára. Pünkösöd másod napján reggel pedig kéjvonat indul Aradról a monyászi fürdőbe, rendkívüli mérsékelt utazási díjak mellett. A kéjvonatot az arad-csanádi vasutak igazgatósága rendezi. Velits Hugó bérlő szintén nagyobb meglepetésekben készül részesíteni a vendégeket.

— A felgyógyult alkaptány. Nyáry Béla, ki hosszabb ideig nem járhatott el hivatalába, tegnap délelőtt már újra átvette tiszteit. A nagy tiszteletnek örvendő alkaptányt névnapi alkalmából igen sokan keresztek fel és halmozták el szerencse és jó kívánságokkal.

— Gyűlésező papok. Az arad-hegyaljai esperesi kerület római katolikus lelkészei rendes évi gyűlésüket Buttyinban holnap fogják megtartani.

— Öngyilkosság. Fekete Mihály aradi kereskedőseged tegnap reggel 8 órakor a Simay-féle fürdőben öngyilkosságot követett el. Szíven akarta lönni magát. A golyó azonban a 4. és 5-ik oldalborda közt a belsejébe hatolva, a tüdőjét sebezte meg. Öngyilkosságának oka: reménytelen szerelem. Az első orvosi segélyben Tisch Mór dr. és Kronstein dr. részesítették. Elettbe maradásához nincs remény Súlyosan megsérülve Berecz rendőrhadnagy beszállította a kórházba.

— Nevetcsereelő állomás. A m. kir. államasutak igazgatóságának értesítése szerint a vojtek-német-bogszáni vonalon fekvő Möriczföld-Sósdia állomás neve kereskedelemügyi miniszter rendeletéből: „Möriczföld-Soósd”-ra változtatott.

— Égő lovak. Makón — mint nekünk írják — a Vigh-utóban Bencze Pál házában két ló kigyulladt, a lovaktól lángra kapott az istálló is és az is leégett. Persze, hogy hihetetlenül hangzik ez, de érthető lesz, ha úgy mondjuk el a mint a csendőrség kiderítette a tüzeset keletkezését. Benczenek volt két ló, a melyeknek valami bőrbetegségük volt s egy mükedvelő állatorvos tanácsára a lovakat bekente — petróleummal. Mikor aztán a gazda pipára akart gyújtani a lovak mellett, azok lángba borultak, széné, égett a két ló meg az istálló is.

— A kalap levevése nem szükséges. Múltan a posta hivatalban semmi féle fogas nincs hová kalapokat lehetne felaggatni, Purozel

Béla br. posta főnök ilyen feliratu táblákat függesztett ki a hivatalokba: A kalap levevése nem szükséges. A főnökség.

— Országos dalár kongresszus Aradon. Erdekes terv merült fel abból az alkalomból, hogy a jövő hónapban Fiumében országos dalünnepély lesz. Az intéző körök tervbe vették, hogy jövőre országos dalkongresszus legyen Aradon. Az ország összes dalárdái Aradra jönnének ez alkalommal s itt nagyszabásu dalünneppele kötnék össze a kongresszust. Az érdekes terv megvalósításának előkészületeit a fiúmei dalünnep után már megkezdik.

— Rövid hír nagy nevekről. Rákóczy-Parscsich István horváth-klári (Torontál megyei.) jegyző eljegyezte Wekerle Lujzát, Wekerle Pál gaádi körjegyző leányát.

— Csőd. Sonnenfeld testvérek becsukták üzletüket és csődöt kértek maguk ellen. A kir. törvényszék tegnap délután mondta ki a csődöt.

HYMEN.

Szabó József világi járásbírósi hivatalnok eljegyezte Aberdt Róza kisasszonyt, Rudolf Károly lakatos segéd vasárnap esküdtök örök hűséget Dietrich Irma kisasszonynak. Násznapok voltak: Wagner Károly és Komáromy Béla.

GYÁSZROVAT.

† Rácz József kanonok, csanádpalotai róm. kath. plébános tegnap reggel — mint részvétellel értesülünk — 82 éves korában elhunyt. Temetése ma délelőtt megy végbe. A kanonok elhunytja széles körben kelt élénk részvétet.

† Kövessy J. Sándor elhunytáról részvétellel vettük a következő gyászjelentést. „Első aradi betegsegélyző- és temetkezési-egylet” mélyen meghatott szívvél jelenti rendes egyleti tagjának Kövessy J. Sándor urnak, április hó 22-én este fél 7 órakor, élte 47. évében történt elhunytát. A boldogult hült tetemei április hó 24-én, d. u. 3 órakor fognak a halotti házból (Öz-utca 14. szám) a helybeli r. k. sirkertben örök nyugalomra áthelyeztetni. Béke hamvaira! Aradon, 1894. április hó 23-án. Az egylet elnöksége. A t. cz. egyleti tagok felkérnek, hogy a végtisztesség megadása végett számosan megjelenni sziveskedjenek. (Gyülekezés: az egyleti helyiségben: Szabadságtér 11. I. emelet.)

EGYLETEK, TARSULATOK.

A kereskedő ifjak közgyűlése.

— Az „Aradi Közlöny” tudósítójától.

Arad, április 23.

Összegyűltek kereskedő ifjak, hogy egy évi működésükről leszámoljanak.

Meghallgattuk jelentéseiket és meghajlunk az eredmény előtt; mert míg a múlt évben ötszáz forint törleszteni valója volt az aradi kereskedő ifjak közművelődési körének, addig az idei jelentés már négyszáz forint vagyont mutat fel.

A közgyűlés legfontosabb tárgya, a napirend 3-ik pontjában előforduló Keppich Zsigmond indítványa a helyeszközlő osztályrekonstruálásáról.

Az indítványt Keppich Zsigmondnak a fontos tárgy alapos megvilágítása után, a közgyűlés lelkesültséggel, egyhangulag magáévá tette az indítványt.

A gyűlés részletes letöltyásáról a következőkben adjuk tudósításunkat.

Vasárnap este 8 órakor tartotta az aradi kereskedő ifjak közművelődési köre rendes évi közgyűlést saját kör helyiségében.

A közgyűlést Tedeschi Viktor a kör elnöke, miután a közgyűlés határozat képesnek nyilvánított, megnyitja.

Megnyitójában egyuttal jelentést tett arról a szomorú kötelesegről, melyben a kör megbízatása folytán eljár. Kosuth Lajos (a továbbiakat a közgyűlés állva hallgatta) nagy hazánkfiaravatalára kószoruttett és a temetésen a kört négy kiküldött képviselte.

után az évi jelentések felolvasását kérte. Bernát olvasta a jelentéseket, melyekből a következőket: — Előző évben örömmel konstatahatjuk kereskedő cégeink egyesületünkbe lépéseik által nemcsak a tagok számát növelték, de erkölcsi fényét is emelték életünknek, ez évben ezen körülményt legjobban sajnálhatunkra nélkülözni voltunk, hanem és teljesen önmagunkra voltunk és a t. közgyűléshez folyamodunk, mielőtt tisztességes módot találunk arra, hogy kedőnkörünk részére megnyerjék.

Attérve körünk belmunkódására, van szemünk bejelenteni, hogy a lefolyt évben 11 választmányi ülést tartottunk, melyeken a ügyek elintézését nyertek.

Körünk bevételei a lefolyt évben 930 frt a rugnak, melylyel szemben a kiadások 28 krt tettek ki és így pénzkészletünk 47 krt tesz ki, mely annál is öröndemert körünk összes adósságai teljesen tek ez évben fizetve és így körünk teljességmentes.

Ezenleg 80 rendes és 50 pártoló tag rendelkezünk,

A múlt évben is állomás nélküli és szüddő kereskedelmi alkalmazottakat segélyreszesítettünk és így egyik legszebb kötegyünknek megfelleltünk.

A számvizsgáló bizottság jelentésének hallgatása után Tedeschy Viktor, kerközgyűlést, hogy Kohn S. N. urnak szaktudományi munkákért, melylyel a könyvtárát gazdagította köszönet szavazak, ugyszintén Rosenberg Arminnak az buzgó könyvtárnoknak.

Melegen emlékezett meg ezek után az a sajtóról, mely minden alkalommal szin bocsatotta rendelkezésére rovatait, hogy a nyilvánosságnak szánt közleményei nyerhessenek, kéri szintén megszavazni a önetet.

A kör tudomásul véve a jelentéseket egygulag az elnök felszólalása mellett határoly melyre elnök a jegyzőkönyv hitelesité Barth Lajos és Schwarcz Jakabot fel.

Következett Keppich Zsigmond inditaya a helyeszközlő osztályról: először felteszi a kérdést e kör czéljamy melyre aztán maga így válaszol meg, gy kettős czélja van a körnek: először zművelődés, másodsor a helyeszközlés egyforma fontosnak tartja mindketés épen azért nem érti, miért nem tud ényesülni a helyeszközlés, melyet olyanyra fontosnak tart. Egyszerű iparosok tudalkalmazottainak helyet szerezni a helyközlő osztály segélyével mért nem tud a kereskedő ifjak helyeszközlő osztálya illetdukálni? Ne akarjon ezen hely eszközlőstály ügynökség lenni, hanem egyedül a kereskedők javát czélozza.

Indítványának veleje ez, hogy a kereskedők közművelődési körének helyeszközlő osztaya olyan működési nivóra emelkedjék, melyléto legyen Aradhoz.

Elnök helyeslöleg szól az indítvány melty, mely után Tedeschy Viktor ugy mamint tisztársai nevében köszönetet mond a öknak az addigi bizalomért és lemond a magat a tisztikar nevében.

A lemondott elnököt Tedeschy Viktor a közgyűlés egyhangu közfelkiáltással megválasztotta, mig Weisz Sándor elnököt és Wechsler József alelnő a közgyűlés többsége választotta ujólag g.

Következett ezután a választás, melynek dményét Kohn S. N. elnökle alatt müddő szavazatszedő bizottság a következőkben dette ki: titkárok: Lichtig Armin, Adler Vilmos; ellenörök: Schlesinger Lipót, Tornyai Izsó; pénztárnokok: Weinberger János és Keppich Zsigmond; gyzők: Gottlieb Mór és Meoz Lipót; znagy: Nicora Aurél; ügyész: Hama s Károly dr; könyvtárnokok: Rozenrg Armin és Reich Jenő. A választmányi rendes tagjai a következők: Adler Sándor, Böhm Adolf, Baumann János, Berger Izsó, Deutsch Fülöp, urr Gusztáv, Fischer Emil, Grosz zsef, Groszman Bernát, Greenadar, Herzog Miksa, Institóris tal, Kanitzer Kálmán, Neu-

baner M., Ladányi Arnold, Ládai Adolf, Maresch Gyula, Meer Armin Nemes Géza, Reusz Sándor, Reich Ignác, Schwarcz Márton, Schwartz Jakab, Simkó Gyula, Stern Jakab, Sonnenfeld József, Scheinberger Béla, Valkó István, Weinberger Ferencz, Láhhy Henrik; póttagok Dengl Rezső, Fisch Mór, Grallert Rezső, Heim János, Mieder Ignác, Zimmermann Ignác.

A számvizsgáló bizottság egyhangulag lett megválasztva. Elnök: Bing Ede, tagok: Löwinger Gyula, Kell Manó, és Barth Lajos.

A napirend utolsó pontja következett ezután: az indítványok.

Gottlieb indítványozza, hogy a kör mindent a maga vagyonával szerezzen be, hogy a panaszkönyv helyett mindenki személyesen tehesse észrevételeit a választmányi ülésen, hogy a kör lapokat járasson és a megjelent szakmunkákat megszerezze.

Kell indítványa azt mondta, hogy legyen egy harminczes bizottság, mely a kör tagok szórakoztatását munkálja.

Elnök Gottlieb szavaira következőleg válaszolt: anyagi erő kell ahhoz, hogy a kör mindent saját vagyonával szerezzen meg, melylyel most még nem rendelkezik a kör a szaklapok tartására azt jegyezte meg, hogy majd megkeresik a kereskedelem barátait, hogy támogassák e tekintetben a kört, a mi pedig a panaszkönyvet illeti, annak megtartása mellett szól és ezenértelemben határozott a közgyűlés is. Kell indítványát helyeselték.

Ezzel ki lett merítve a napirend és elnök a gyűlést bezárta.

A közgyűlést társas vasora követte, melyen fesztelen hangulat uralkodott. Tósztokban nem volt hiány Sonnenfeld Tedeschy itette, mire Tedeschy a kör tagjaira üritette poharát. Kohn S. N.-t Nikora a itette, Barth Lajos az összetartásra buzditotta a tagokat, Adler és Herczog a sajtóra, Kosztka Mihály a körre stb. A vig kedélyű társaság az éjjeli órákban oszlott szét.

Az aradi tornaegyesület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

A városháza emeleti kistermében vasárnap d. e. 11 órákor tartotta meg az aradi tornaegyesület 15-ik évi rendes közgyűlését.

Jelen voltak Robicsék Gusztáv dr. elnökle alatt a következő tagok: Nagy Sándor, Steinitzer Pál dr, Wagner Rezső dr. Avarffy Ferencz, Telmányi Emil, Gellényi Ernő, Bródy József, Havel Jenő, Vangyel Géza, Hollósy István, Matusik Márton, Maresch Gyula, Kömüves József, Iztray Géza Tóth Béla, Major Rezső, Baross Dezső, Szilárd Győző, Pálffy Pál, Ring Béla, ifj. Darányi János, Fisch Gyula, Reiniger Samu, Blau Lajos, Spitzer Jakab, Nicora Aurél, Weisz Mór.

Robicsék Gusztáv dr elnök üdvözli a megjelenteket, és tudatja, hogy 28 tag ugyanannyi szavazattal jelen van, miért is a közgyűlést az alapszabály 20. §-a alapján mintha határozatképest megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére pedig Avarffy Ferencz és Telmányi Emil tagokat kéri fel.

A tárgysorozat előtt elnök a megboldogult Kossuth Lajos nagy hazánkfa elévülhetlen érdemeinek méltatása mellett tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy a választmány a magyar nemzetet ért pótolhatlan veszteség felett részvételének jegyzőkönyvileg adott kifejezést. A családhoz részvét nyilatkozatot küldött — a felállítandó Kossuth szoborra az egyesület nevében 50 koronát folyósított.

Ezután az elnök felkérése folytán titkár felolvasta az 1898. évre vonatkozó tartalmas jelentését, majd a pénztárnok és számvizsgáló bizottsági jelentést. A pénztári kimutatás szerint 1898. évben bevétel 3516 frt 84 kr. a kiadás pedig 1627 frt 10 kr. tett ki, s így 1889 frt 74 kr, felesleg mutatkozott.

Leltár szerinti vagyon 1428 frt 59 krban van kitüntetve, mig az egyleti vagyon készpénz és szemelvényben 3530 frt 70 kr.

A működő tagok száma 144, a pártolóké 97, alapító 5, tiszteletbeli tag 3.

Az 1894. évre a bevétel 1380 frtban, a

kiadás pedig 1362 frtban lett előirányozva. — E helyütt Baross Dezső azon indítványt tette, hogy a titkár-művezető tisztelet díja az egyesület érdekében tett buzgókodása elismerésül 800 koronáról 1000 koronára egészítsessék ki s folyósítsassék a jövőben.

Felelőzlások után, tekintve, hogy a költségelőirányzat keretében ezen többlet fedezetet nem talál, az elnök határozatilag kimondja, hogy az ez évben mutatkozó felesleg 200 korona erejéig titkár-művezető javára ki fog utalványoztatni, a jövőben pedig ezen 200 korona tiszteletdíj többlete a költség előirányzat megállapításánál tekintettel lesznek. Reiniger Samu indítványozza, hogy a tornacsarnok alap 1000 frtra egészítsessék ki. Fisch Gyula, dr. Wagner Rezső tagok hozzászólása után elnök szavazásra bocsátja Reiniger indítványát, minek folytán az elejtetett.

Elnök ugy a maga, mint tisztársai nevében megköszöni a közgyűlés bizalmát, s kéri a felmentvény megadását; azuj választás megejtését. A közgyűlés a felmentvényt megadja, s a választás megejtésére korelnökül Telmányi Emil választja meg, ki jegyzőkül Nagy Sándor, Gellényi Ernő és Wagner Rezső tagokat kéri. A beadott szavazatok eredményét korelnök a következőkben hirdeti ki. Elnök dr. Robicsék Gusztáv, alelnök, Illman Ottó, titkár művezető Nagy Sándor, pénztárnok Kömüves József, ügyész Avarffy Ferencz, orvos dr. Schusztter Henrik, ellenőr Major Rezső, szertárnok, Szilárd Győző, a választmány tagjai: dr. Adler Lipót, Bródy József, Hász Sándor, dr. Bajzaffi János, Haslinger, Heinrich Sándor, Gellényi Ernő, Iztray Géza, Kriván János, Martini Gyula, dr. Steinitzer Pál, Szathmáry János, Telmányi Emil, Tüdös Béla, Reiniger Samu, dr. Wagner Rezső, Vangyel Géza, Winter Adolf, Weisz Izidor és Zubor Gyula, számvizsgáló bizottság: elnök Goldfeld Jakab, tagok Mezey Andor és Fisch Gyula. Legtöbb szavazatot kaptak még Matusik Márton, Hollósy István, Ring Béla és Hesch Vilmos. A közgyűlés elnök lelkes életése mellett fél 1 órákor berekesztetett.

§.

(*) A Lloyd-társulat közgyűlése. Az aradi Lloyd-társulatnak vasárnap délután 2 órákor volt a közgyűlése a társulat helyviségében. Jelen voltak: Bing Vilmos, Inkey Emil, Kell Lipót, Weidenfeld István, Assael Adolf, Lustig Adolf, Ottenberg Tivadar, Tenner Ignác, Weisz Sándor, Mayer Miksa, Kohn Zsiga, Lustig Armin, Rosenberg Sándor, Mittler Izidor, Bácskay Béla, Herz Andor. Bing Vilmos meleg szavakban üdvözölve a társulat tagjait. Miután felolvasta Pollák Károly elnök lemondó levelét, a tagok az elnök lemondását nem akarták tudomásul venni. Majd az igazgatóválasztmány és pénztárnak jelentéseit olvasták fel. A közgyűlés ezeket egyhangulag tudomásul vette s a szokásos felmentvényt megadta. Weidenfeld István dr. hosszabb beszédben méltatta a leköszönt elnök érdemeit, Nemes Zsiga dr. a választmány tevékenységét emelte ki. A közgyűlés a szónokok indítványára az elnök és választmánynak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A társulat új tisztségviselői karát a jövő évre egyhangulag választotta meg. Tagjai: Elnök: Pollák Károly. Alelnök: Bing Vilmos. Titkár: Fisch Gyula. Igazgató: Bing Ede. Pénztárnok: Mayer Dániel. Választmányi tagok: Eles Armin, Kohn Zsigmond, Lamberger Lajos, Leopold Rezső, Löwinger Sándor, Lustig Adolf, Martiny Gyula, Mittler Izidor, Mittler Zsigmond, Sonnenfeld József, Steiner Adolf, Weidenfeld István. A választás után Bing Vilmos a maga és tisztársai nevében megköszönte a bizalmat.

(*) A philharmonikusoknak vasárnapra hirdetett közgyűlése a tagok részvétele miatt e hó 29-én délelőtt 10 órára halasztatott.

(*) Az aradi izr. nő-egylet rendes évi közgyűlése ma kedden d. u. 4 órákor tartatik meg az izr. hitközség gyűléstermében.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

Arad szab. kir. város. községi iskolaszéke f. évi április hó 26-án azaz csütörtökön délután 4 órákor a városháza emeleti kis termében rendes havi ülést tartja, melyre a t. tagurak ezennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai.

1. Hingler Viktor aradi lakosnak kérelme melyben a polgári fiúiskola I-ső a.) osztályába járó Béla nevű fiát a jelen iskolai év hátralevő részére az írás és rajzolás kötelezettsége alól felmenteni kéri.
2. A tanügyi- és a kiküldött bizottságnak javaslata, az újított iskolák használatba vételének engedélyezése iránt.
3. A polgári fiúiskola igazgatóságának jelentése Decsy Géza bejáró tanárnak lemondásáról s óráinak mikénti betöltéséről.
4. Grossné sz. Polgár Anna templomutcai elemi leányiskola tanítónő és Fülöp Endre utcai elemi iskolai tanító kérvénye, melyben a f. iskolai év hátralevő idejére a tanítás alól való felmentésüket kéri.
5. Az elnök jelentése, a Haszinger utcai elemi leányiskola igazgatói állásnak, illetve áthelyezés következtén egy osztály tanítónői állásnak üresedésbe jöttéről s ez utóbbinak egy próba évre betöltése iránt.
6. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

Aradon 1894. évi április hó 23-án.

SALACZ GYULA s. k.,
kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

MULATSÁGOK.

(=) Thea estély. A világosi intelligencia szombatán este — a kaszinó termeiben kitűnően sikerült táncestélyt rendezett. A talp alá valót Bádé Pista gyulai zenekara huzta. A minden tekintetben fényesen sikerült táncestély csak a reggeli órákban ért véget. Az aradi ifjúság is tekintélyes számban vett részt. A többiek között: Vannay Gyula, Green Nándor, Dániel Endre, Schenk Ferencz, Hász Béla, Hász Antal. A táncestély lady patronesse Török Árpádné volt, aki vacsora alatt egy szellemes pohárköszöntőt mondott a vendégkoszorúra.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Április 24. (Kedd) Az aranyember, dráma;
Tompá Kálmán jutalomjátéka.

Április 25. (Szerda) A három testőr, vígjáték.

Tompá Kálmán.

— Az esti jutalomjátéka alkalmából. —

... A színház kör folyosóján mutattak be néki én megmondtam nevemet mire ő csak annyit mondott:

— Tompa vagyok.

Es derekasan megrázta a kezemet. En meg jó szemügyre vettem, már ez a szokásom. Megszoktam magamnak előre alkotni a jellemrajzot azon férfiakról, nőkről, kiket megismerem; hogy az arcz megfigyelése által alkotott ítélet helyessége vagy helytelensége alapján emberismeretemet a külsők után gyarapítsam fejlessem.

Tompa Kálmánról ilyenformán gondolkoztam.

Milyen is lehet ez a Tompa, mint ember? Belenéztem bátran, vidoran mosolygó szeméibe, melyben a fiatalos erő lángja ég és azt gondoltam boldog az a nő, gyermek, kiknek élete nyugalma fölött ez a két bátran mosolygó szem öröklik.

Megfigyeltem aztán a belső nyugodtságot, a szívben lélekben megelégedést visszatükröző nyílt, felhőtlen homlokot, az arcot, melyen egy vonalnyi ráncz nincs, melynek az élet keserősége a szülőanya és azt gondoltam: boldog ez a férfi, kinek arczára ilyen tiszta derűt tud varázsolni nő, gyermek.

Az első látás után, az első pár szó után ezeket gondoltam és rettegtem e gondolattól: „ha csalódnál?” De nem tévedtem: ő boldog és boldogít.

Mikor már többször láttam őt játszani a felett kezdtem tépelődni: hát mért nem játsszák ezt az embert, kiből, kis szerepeinek megjátszásánál is ki csillan a tehetség, a tudás. Azt gondoltam, hogy nagy erő van e színészben és tudásánál csak szerénysége lehet na-

gyobb, hogy nem követel nagyobb szerepet akkor, mikor nem adnak neki.

Azt gondoltam, hogy olyan szerep kellene neki, melyben a nemes szenvedély minden ereje föllángol, melyben a szeretett pianojától a féket nem ismerő vad gyűlölet torzseig minden hang nyer kifejezést és mikor ezeket gondoltam újra nem csalódtam, mert jött az alkalom, melyben megmutatta Tompa Kálmán fényes tehetségét, mint lírai szerelemes.

Az a zugó és szűnni nem akaró taps, mely az ő Róbert alakítását jutalmazta olyan igaz, olyan őszinte és csupán a művészetet jutalmazó volt, melyhez hasonlót az aradi színház rég nem hallott.

Es ma este Tompa Kálmán jutalomjátékát tartja. Az aranyember nehéz és egy tehetséges színész ambícióját felkeltő szerepét fogja megjátszani,

Megvagyunk róla győződve, hogy ez az aranyember, igazi arany ember lesz, a mely alakítás sikerét konstatálni különben a színi referáda keretébe tartozik.

Rendkívüli érdeket kölcsönöz a ma esti előadásnak, hogy Krisztyán Tódort Fenyvessi helyett Gál Gyula fogja játszani, ki méltán lett hamar kedvenczévé az aradi közönségnek.

Az összes többi szerepeket mind elsőrangú drámai színészeink játsszák, még a két csempészt is Rónaszéky és Foris fogja játszani a Tompa iránti szívesegéből.

Fényes est lesz, a mai estei egy korrekt szép előadásnak nézünk elébe.

Egy tehetséges, jó színészt jutalmaznak, buzdítanak mindazok, kik a mai előadást megnézik és kellis hogy jutalmazzuk, pártfogoljuk, buzdítsuk azt a színészt, kire büszke lehet az aradi színtársulat.

* Az állatszeliiditő színházi képtelenség tegnapi előadását csak kis közönség nézte végig. A szereplők mindnyájan nagyon mulatságoznak találták a Paprika Jancsi bodéba való „nékes bohózat” újabb előadását, de nem a közönség, a mely bosszankodott az izléstelenségek, a melyektől csak úgy hemzseg ez a „darab.” Reméljük, hogy az aradi színházban tegnap volt az állatszeliiditő visszavonhatatlanul legutolsó előadása.

* Somlóné Aradra szerződik. Leszka y András színigazgató, a színházi körökből kiszivárgó hírek szerint, Somlóné-Vadnay Vilma a téli szezonra ismét Aradra szerződteti. A belügyminiszter tudvalevőleg feloldotta a színtügyi tanácsnak szerződésére vonatkozó tiltó határozatát. Így bármelyik színtársulathoz ma is szerződhetik.

* Réthy Laura Amerikában. Réthy Laurát, színtársulatunk primadonnáját valószínűleg elvesztjük. Fényes feltételek mellett az operához szerződésről czélból meghívást kapott. Az opera legkiválóbb művészei a nyáron amerikai körutra indulnak. Egy valószínűnek látszik, ha Réthy Laura elfogadja az opera feltételeit, a művészársasággal szintén New Yorkban fog vendégszerepelni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kétszer eladott birtok. Politikus urak voltak Cserbe Vaszilie és Juan monorostia lakosok kik két birt akartak huzni egy ró-káról. Eladták ugyanis ingatlanukat Reki-cza n Nikolajnak, ki elég gondatlan volt be nem vezetni a birtok-vételt a telekkönyvbe sőt az adás-vétel szerződést is elvesztette. Midőn Rakiczán Nikolaj meghalt, Cserbe testvérek rókaőr huzó czége újra eladta az ingatlant Reki-cza Trandafinnak, hanem ez egyszer megjárták, mert rájöttek a turpisságra és a kir. törvényszék okirat hamisítás vétsége miatt 6—6 havi börtönre ítélte Cserbeiket. Vádoltak és ügyész fellebezték.

§ Elkallódott tíz forint. Grek Petru somoskeszi lakos szent ment eladni Pankotára. Fel akarta használni az alkalmat Hol-ler Sámuel és megkérte, hogy egyet-

mást hozzon neki Pankotáról, a mire 96 forintot adott neki. Elment Grek, meg vissza is jött, hanem ekkor történt a hiba, mert csak 86 forintot számolt be és 10 frt valahogy elkallódott. Tagadni kezdte, mintha ő 96 forintot kapott volna, hanem nem hittek és megmotozván megtalálták nála a hiányzó összeget, miért sikkasztás miatt 8 napi fogházra ítélte a kir. törvényszék. Vádolt és ügyész fellebezték az ítélettel szemben.

SPORT.

+ Távlovaglás Szegedről-Aradra. A bravurokat kedvelő huszártisztek egy kisebb fajtájú bravourt fognak végezni a héten. Ugyanis egy törzstisztségvezetése alatt tizenhárom tiszte fog távlovagolni Szegedről Aradra tizenöt tiszti legény és közlegény kíséretében csütörtökön. Mint értesülünk a tisztek a „Fehér-Kereszt”-ben lesznek elszállásolva.

+ Czéllövés. Az aradi polgári lövész-egyesület által f. é. április hó 22-én tartott rendes díjlövészet eredményéről.

A mely lövésekre kitűzött díjat nyerte: Klein Ignác legjobb 4-es lövéssel.

A körlovészetre kitűzött díjakat nyerték: az 1-sőt Bródy József, a 2-at Klein Ignác, a 3-at Joó Béla.

Találókat löttek:

	Szeg	4	3	2	1
Klein Ignác	—	1	9	16	11
Magyary Ferencz	—	—	8	10	9
Domonkos Lajos	—	—	7	13	11
Bródy József	—	—	7	11	9
Heincz Gábor	—	—	6	10	11
Joó Béla	—	—	4	7	9

TÁVIRATOK.

Wekerle és Szilágyi a királynál.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.) A „bud. corr.” jelenti Bécsből hogy Wekerle kit ő felsége egy órákor kihallgatáson fogadott s délután Kálnoky, Wurmbrand, Plener és Kállay miniszterekkel tanácskozott Tisza miniszterrel este visszautazott Budapestre.

Szilágyi kit a felség 2. órákor fogadott kihallgatáson s ki délután Kálnoky és Kállay miniszterekkel tanácskozott holnap reggel utazik vissza.

Delegáció.

Budapest április 23. (Saj. tud. táv.) A delegációk egybehívásának határidejét ma még nem lehet végleg megállapítani, de kilátásba vették május 25-ikét úgy, hogy a király 26-án vagy 27-én fogadhatja a delegációkat a két pénzügyminiszter tanácskozása különösen a bankszabadság meghosszabításának részletkérdéseire vonatkozott.

A király 26-án érkezik Budapestre.

Az ezredéves kiállítás.

Budapest, ápril. 23. (Saj. tud. táv.) Vaszary hercegprímás az ezredéves történelmi kiállítás tiszteletbeli elnöke felhívást intézett az összes főpapsághoz a kiállításban való részvétel czéljából.

Vaszary felajánlotta a főkapitán összes mükincseit és müemlékeit a kiállításnak. Eddig számos főpap szintén bejelentette részvételét.

Zichy Nándor körlevele.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.) A magyar estilap Zichy Nándort megkérdezte ismert körlevelére a melyet a polgári házasság ügyében a főrendekhez intézett s melyben állítólag a királyra hivatkozik, mint a reform ellenzójére.

Zichy kitérő feleletet adott, de magánlevelet írt hogy azokról nem tartozik a nyilvánosságnak számolni. Ezen kitérés

VAGYON.

Számadási főzárlat 1893. évről.

TEHER.

1. Vasutépítés:		8255700	1. Társasági tőke:		
2. Vasutkiegészítés és beruházások:		694807 09	Törzsrészesvények	3180000	
3. Pénztár állás:			Elsőbbségi részesvények	5054200	
A főpénztárban készlet	5489 97		Leírt és beváltott elsőbbségi részesvények	41500	8255700
Az állomási pénztárakban készlet	27668 13	33158 10			
4. Arad-csanádi gazd. takarékpénztár: betétek		186008	2. Vasutkiegészítésre és beruházásokra alkotott tartalék: alap:		400000
5. Aradmegye közönsége: hozzájárulásra tartozás	24000				
Simándi közönség:	12000	36000	3. Építésekre fordított üzleti felesleg:		922606 21
6. Elsőbbségi részesvények:			4. Üzleti tartalék: alap:		80118 27
Kiadatlan	1345700		5. Biztosítékok:		
Kisorsolás gyanánt 1891. évig leírt	32900	1378600	Az igazgatók letéte	21000	
7. Biztosítéki értékpapírok:			A főpénztári hivatalnokok biztosítéka	1400	
Az igazgatók letéte	21000		Különböző biztosítékok	36193	58593
A főpénztári hivatalnokok biztosítéka	1400	58593	8. Nyugdíjbevételek:		413670 86
Különböző biztosítékok	36193		7. Társulati segélyalap vagyona:	16822 45	
8. Nyugdíj alapítéke:			Különböző segélyalapok vagyona:	2170 68	18993 13
Társulati elsőbbségi részesvényekben	142600		8. Váltó:		725046 63
Ingatlanban	191272 77		9. Különböző hitelezők:		829217 03
Társulati élvezeti jegyekben	100		10. Nyereség- és veszteségszámla 1892. évről áthozott tartaléka:		40329 12
Az arad-csanádi gazd. takarékpénztárban letéte	23279 10	362251 87	11. 1893. évi üzleti felesleg:		496151 54
9. Különböző tartozékok:		91261 30			12240423 78
10. Magánvagyon:					
Iparvállalatok és vasutak, ezek tartozékai,					
ingatlanok és ingók	912711 42	1144048 43			
Különböző anyagkészletek	231337 01				
		12240423 78			

Arad, 1893. évi december hó 31-én.

Aradi és csanádi egyesült vasutak
részesvénytársaság:Aradi és csanádi egyesült vasutak
könyvvezetősége:Purgly János s. k. Boros Beni s. k.
igazgatók.Révész Adolf s. k.
felügyelő.

Jelen számadási főzárlatot a fős- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és azt tökéletesen rendben találtuk.

Arad, 1894. évi április hó 15-én.

Aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor s. k.
felügyelő-bizottsági tag.Varjassy József s. k.
felügyelő-bizottsági elnök.Kohányi Mór s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

TARTOZIK.

Üzleti számla 1893. évről.

KÖVETEL.

Kiadások:			Bevételek:		
1. Központi igazgatás	70409 43		1. Vasutüzleti bevétel		1276243 04
2. Pályafelügyelet és fenntartás	225341 47				
3. Forgalmi szolgálat	209528 49				
4. Vontatás és műhely	223423 85				
5. Anyagszerkezelés	5831 85				
6. Tulajdonképp nem üzleti kiadások	45756 41	780091 50			
1893. évi üzleti felesleg mint nyeresemény		496151 54			
		1276243 04			1276243 04

Arad, 1893. évi december hó 31-én.

Aradi és csanádi egyesült vasutak
részesvénytársaság:Aradi és csanádi egyesült vasutak
könyvvezetősége:Purgly János s. k. Boros Beni s. k.
igazgatók.Révész Adolf s. k.
felügyelő.

Jelen üzleti számlát, a fős- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és azt tökéletesen rendben találtuk.

Arad, 1894. évi április hó 15-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor s. k.
fel. biz. tag.Varjassy József s. k.
fel. biz. elnök.Kohányi Mór s. k.
fel. biz. tag.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottságának

JELENTÉSE.

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk a tisztelt közgyűlésnek tudomására hozni, hogy a kereskedelmi törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 38. §-a értelmében, a társulat ügykezelését a lefolyt 1893. évben több ízben megvizsgáltuk, és úgy ennek törvény- és alapszabályszerű helyességéről, a pénztár- és értékek rendbenlétéről, valamint a könyvvezetőség pontosságáról magunknak mindannyiszor megnyugtató tudomást szereztünk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1893. évi mérleget, számadási főzárlatot és üzleti számlát behatóan megvizsgáltuk és kijelenthetjük, hogy azok az üzletkönyvekkel és a nekünk előterjesztett leltári kimutatásokkal megegyeznek és úgy a kereskedelmi elveknek, mint a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelnek.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak az 1893. évi 496,151 frt 54 kr. o. é. tiszta nyeresemény, valamint az 1892. évi tiszta nyereseményből fennmaradt és új számlára átvitt 40,329 frt 12 kr. o. é. összeg hováfordítása tárgyában beterjesztett indítványát a t. közgyűlésnek elfogadás végett ajánlani.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1893. üzletét illetőleg, úgy az igazgatóság, mint a tisztelettel alólított bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjenek.

Arad, 1894. évi április hó 15-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor s. k.
felügyelő bizottsági tag.Varjassy József s. k.
felügyelő bizottsági elnök.Kohányi Mór s. k.
felügyelő bizottsági tag.

900/1894. pm.

Hirdetmény.

Már 1890. évben hirdetmény után felhívást tettem közzé az iránt, hogy a régi temetőben a kidőlt vas-sírkerecszketek, azok letört, valamint a sírok vaskerítéseinek elvált egyes részeit, a bedőlt sírboltok vasait, a melyek a temető kápolna előcsarnokában halmozva fel, az érdekeltek onnan elszállítsák.

Mint hogy ezen felhívás eredménytelenül maradt, az érdekelteket ismét felszólítom, hogy halottjaik sírjait megtekintvén, az onnan hiányzó kereszt- vagy kerítés-részleteket a f. 6. május hó 30-ig a temető-őről annál bizonyosabban átvegyék, minthogy azok mint gazdátlan tárgyak a szegény-alap javára elárvereltetnek.

Arad, 1894. április 20.

Salacs Gyula
kir. tan. polgármester.

3343 | 894. szám,

432 I—1

Haszonbérbeadási
árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az aradi nagy maroshid vámszedési jogának 1895. január 1-től 1897. évi decz. hó 31-éig terjedő három (3) évre leendő haszonbérbeadása végett az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál (pénzügyi palota) 1894. évi május hó 10-én d. e. 9 órakor felsőbb jóváhagyás-fenntartásával írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre haszonbérbeadni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, hogy azon 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő felirattal írásbeli zárt ajánlatok is a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdéseig alólított kir. államjószágigazgatósághoz adhatók be. — Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg szabályszerűen átírandó, a megajánlott évi haszonbér nemcsak számmal, hanem betűvel és tisztán érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverés feltételeit — melyeket aláírni köteles — ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az évi haszonbér mint kikiáltási-ár 13435 frt.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérleti képességeiket.

Oly kincstári bérlek, kik haszonbéri hátralékban vannak, továbbá kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereség-vágyból credő büntetért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Elkészt, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartanak is.

A haszonbéri feltételek alólított m. kir. jószágigazgatóságnál megtekinthetők.

Aradon, 1894. április 20-án.

M. kir. államjószágigazgatóság.

(Utánnnyomat nem díjaztatik.)

Női kalapok

a legnagyobb választékban, mint még soha eddig;

legújabb facon, legpompásabb kiállítás, legolcsóbb árak.

Szalmakalapok

olcsó áron tisztítatnak, festetnek és átalakítatnak

GRUBER E.

414. 3-6.

női divatárusnő üzletében

Szabadság-tér, színház-épület. (Mezzanin), Arad, a 13 vértanu szoborral szemben.

Arad szab. kir. város árvaszékétől.

1608 | 894. szhoz.

428 2-3

Arverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város tek. árvaszéke mint gyámhatóság részéről ezennel közhirre tétetik, miszerint a Frántzély Albertné szül. Kovács Ida aradi volt lakos hagyatékában leltározott különféle ingóságok, u. m.; szobabutorok, felszerelés, ágy és ruhaneműek sat. f. évi április 30-án d. e. 9 órakor kezdendő önkéntes nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett Aradon, belváros, magyar-utca 21. sz. alatti házban el- és átadatni fognak.

Kelt Aradon, 1894. április 20-án.

Simon Gábor,

t. aljegyző, mint kiküldött.

Dr. KIESOW

angsburgi élet-essentiája.

Ezen gyógyszer teljes joggal kiérdemli az Élet-essentia nevet, mert gyorsan, mondhatni szemmel láthatólag segít, az elvesztett egészséget helyreállítja, azt edzi s így az életet hosszabbítja. Legtöbb betegség a gyomor elomlásából és rossz emésztésből ered, melyből ismét a vér nyálkássága és egyéb rossz nedvek származnak s minthogy ezen élet-essentia éppen a gyomorra hat legjótékonyabban, így különösen ajánlható a következő bajokban:

felfuvarások és szelek, nehéz lélegzés, torokfájás, máhnyálka, hasmenés, vérhas, hideglelés, aranyér, kolika, főfájás, gyomorfájás, gyomorgörög, gyomorgörög stb.

1 üveg ára 1 frt, fél üveg 50 kr., egy tucsat 10 frt, egy tucsat fél üveg 5 frt.

Főraktár: Budapest, Király-utca 12. sz. a.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerterá.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában: 141. 6-12.

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerteráiban Aradon, Asztalos Sándor-u. 1. sz.

4244/1894. kh.

402. 2-3.

Hirdetmény.

A következő melegebb évszakra való tekintettel, a közegészség és köztisztaság fentartása érdekében, a tisztí főorvos véleménye alapján a következő övrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai gondnokai, bérleti kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vízfolyókákat kisépertetni és mésztejjel kiöblíttetni.

2. Az utcára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot vagy bármilyen állati és

egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 kg. nyers carbolsav felolvasztva álljon, vagy pedig 1 rész nyers oltatlan mészből 4 rész vízre készített mésztej oldatot készíteni és ezen folyadékból az árnyékszékbe, minden üldőhelyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenedők a szeméttartó ládák, gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvari házak kapui reggeli 5 órá-tól esti 10 óráig tárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, közelükben minden mosogatás, öblögetés stb. kerülendő, a mellettük netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyák kiszáritandók, száraz, vagy egyéb állatok ürülékétől a kuttól távol létesítendők, nehogy a kut vize a szenny víz lezivatárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó vizű kutak vize élvezendő. Ugyisint kerülendő a Maros folyó vizének használata, a menyinyben azonban az el nem kerülhető, úgy az csak felforraltatva élvezendő.

7. A mészárszék, valamint a piacon áruló hentesek vágó tökéi, asztalai és a mérleg legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyömolcsót, a párolásra szánt félerett gyömolcsó kivételével, üzlethelyiségekben vagy piacon elárusítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas tápszernek elkoboztatni és megsemmisíttetni fognak.

8. Nem élő, de még friss halak árulása a további intézkedésig csak déli 12 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vasut álló helyei úgy a városban, mint a vasúti pályaháznál naponta többször felseprendők, a trágya eltávolítandó és a külön utasításhoz képest bő vízzel lelocsolandó és annak megtörténte után naponta 3 ízben mésztejjel vagy cresyl mészzsel fertőtlenítenedők.

Mindazok, kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják, — kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-ában előírt pénzbírsággal fognak büntettetni.

Az előírt óvintézkedések foganatosításának ellenőrzése az összes rendőri közegek kötelességét képezi.

Kelt Aradon, 1894. április hó 4-én, a város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Arad.

8100/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szolnoki osztálymérnökségénél egy irodaszolgái állás üresedett meg, melylyel 210 frt azaz kétszáz-tíz forint évi fizetés, 60 frt lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. törvény-cikk értelmében jogosultsággal bírnak és pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat, melyben a vasúti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem haladó koron, ép- és egészséges testszerkezeten kívül a magyar nyelv szóval és írásban, a számolás elemeiben való jártasság, valamint a magyar honpolgárság kellően igazolandó, következő cím alatt: „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon” legkésőbb f. é. május 15-ig terjesszék be, mint-hogy az ezen napon tul beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Arad, 1894. április hó 6.

Az üzletvezetőség.

6027 | 894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel pályázatot hirdet: világítási és erőátviteli célokra szolgáló **központi villamos-telepnek** s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és berendezéseknek Aradvárosában való létesítése és üzemben tartása iránt. — A pályázati ajánlatok 1894. július 1-ének d. e. 12 órájáig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyújtan-dók be.

Minden ajánlathoz bánompénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban 5000 (ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyújtásával egyidejűleg a város pénztáránál letétbe helyezendő. — A pályázati feltételeket, melyeket minden pályázónak ismernie és el kell fogadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett megkeresésre a pályázni kívánóknak kiszolgáltatja, illetőleg postán megküldi.

Aradon, 1894. márczius 24-én.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége. Miskolcson.

84 | III. sz.

62 4-*

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán az 1894-ik évi július hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek, ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt azaz 1897. évi június hó 30-ik napjáig ezen-nel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán levő vendéglői üzletére 84. számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1894. évi május hó 1-ső napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján térítve vevény mellett — nyújtan-dók be.

Bánatpénz fejében pedig 50 azaz ötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Miskolcson 1894. évi április hó 31. napja déli 12 óráig letendő.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is ajánlattevőkről fel-tételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokra magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn tul beérkezendő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre — szabadon választhasson,

Miskolcz, 1894. január hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

1894. TAVASZ. 1894.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

 Szabott árak.

Alapított 1845-ben**RAKTÁRAK:**

Bécs, Mariahilferstrasse 35. szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31. szám.

*Szabott árak.*Arad.
Debrecen.
Ujvidék.
Nisch.Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Merán.

Eszék.
Zágráb.
Szofia.
Becserek.

Trieszt.

Pancsova.
Belgrad.
Szerajevo.
Szilisztria.*Szabott árak.*

 Rendkívüli alkalom!

Maresch Alajos
áruházában a „Jokey“-nál

mindennemű újdonságok feltűnő olcsó árért kaphatók:

Diszmű tárgyak,albumok, író készletek, dohányzó készletek,
disztárgyak.**Kemény és puha kalapok**

angol gyártmány.

Férfi fehérneműek,ingek, gallérok, zsebkendők, lábravalók és
harisnyák.**Angol viszhatlan kabátok**

minden formában.

Ugyszintén **EZER** más áru cikkek**Utazó pläidek**

plüsch és gyapotból.

Szivar, pénz és névjegy tárczák

feltűnő nagy választékban.

Férfi keztük

bőrből és selyemből.

Nyakkendők

feltűnő nagy választékban.

feltűnő olcsó árért kaphatók

Maresch Alajos

áruházában Aradon. a „Nádor“ szállodával szemben.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság“ könyvnyomdájában.